

Riktlinje för ordinationsansvar vid svårläkta sår och för kompressions- behandling

Fastställt: 2025-03-20

Giltig till: 2027-03-20

www.vardgivare.skane.se/vardriktlinjer

Innehållsförteckning

Förord	3
1 Bakgrund	4
1.1 Definition	4
2 Målgrupp	5
3 Sår diagnos	5
3 Ansvar	6
3.1 Läkares ansvar	6
3.2 Sjuksköterskas ansvar	6
Tänk på att	6
Dokumentinformation	8
Deltagare arbetsgrupp	8
4 Referenser	9

Förord

Riktlinjen har tagits fram inom ramen för Patientsäkerhetsrådet i Region Skåne. Syftet är att stärka patientsäkerheten genom att tydliggöra ansvar gällande ordination av sårbehandling vid svårläkta sår och för kompressionsbehandling. Riktlinjen fastställs härmed och gäller vård i Region Skåne.

Riktlinjen är ett komplement till de nationella vårdförloppen svårläkta sår, diabetes med hög risk för fotsår, venös sjukdom i benen – varicer och venösa bensår samt kritisk benischemi.

Fastställd 2025-03-20

Martin Engström

Hälso- och sjukvårdsdirektör

1 Bakgrund

Sårbehandling av svårläkta sår bygger på att rätt sår diagnos har ställts. Den lokala sårbehandlingen är enbart en pusselbit i behandlingen. Därutöver behöver andra läkningshämmande faktorer beaktas såsom:

- Samsjuklighet
- ödem
- smärta
- nutritionsstatus
- läkemedel
- inaktivitet
- mobilisering
- tryckavlastning
- rökning
- övriga levnadsvanor.

För att patienten ska få adekvat behandling är det väsentligt att rätt sår diagnos ställs och att rätt förbandsmaterial ordinerar och används. Denna riktlinje beskriver ansvarsfördelningen för fastställande av diagnos samt ordination av sårbehandling avseende svårläkta sår. Riktlinjen beskriver också ansvarsfördelningen gällande kompressionsbehandling.

1.1 Definition

Definitionen av svårläkta sår är sår som inte läkt eller inte förväntas läka inom 4 – 6 veckor. Svårläkta sår innefattar sår med diagnoser som venösa, arteriella och arteriovenösa sår, traumatiska sår, trycksår, diabetesrelaterade fotsår samt atypiska sår, som exempelvis pyoderma gangrenosum, vaskuliter, hypertensiva sår och hudtumörer.

Patient med akuta sår, som operationssår med postoperativ sårkomplikation och med sårhäkningsstid mellan 4 – 6 veckor, betraktas också som svårläkta sår.

2 Målgrupp

Riktlinjen omfattar samtlig hälso- och sjukvårdsverksamhet i Region Skåne och riktar sig till alla vårdformer där svårläkta sår förekommer, det vill säga såväl öppen som slutenvård samt när patienten vårdas i hemmet.

Verksamhetschefen ansvarar för att riktlinjen görs känd och implementeras i verksamheten. Verksamhetschefen ansvarar även för att berörd sjuksköterska eller läkare har rätt kunskap och kompetens för de uppgifter som beskrivs i riktlinjen. Dock bär hälso- och sjukvårdspersonalen alltid själv ansvaret för hur han eller hon fullgör sina arbetsuppgifter¹.

3 Sår diagnos

I allmänhet är det läkaren som ställer diagnos. Men all hälso- och sjukvårdspersonal som har tillräcklig kunskap om en sjukdom, en funktionsnedsättning eller en skada kan ställa diagnos inom ramen för sin yrkeskompetens.

Patienter med svårläkta sår ska så tidigt som möjligt utredas och få en sår diagnos. Att ställa en slutgiltig diagnos kan ses som en process, där olika yrkesutövare bidrar med sin kompetens. Inom området svårläkta sår är en sjuksköterska som besitter relevant och adekvat kunskap och kompetens lämpad att ställa en sår diagnos. Underlaget för att ställa sår diagnos är en övergripande bedömning, en så kallad basbedömning.

¹ 6 kap 3 § patientsäkerhetslag (2010:659), PSL

3 Ansvar

3.1 Läkares ansvar

Läkare ansvarar för:

- utredning
- ordination av läkemedel
- diagnostik och behandling av bakomliggande sjukdomar
- kompression i fall där det föreligger osäkerhet avseende dos av kompression exempelvis på grund av kritisk benischemi.

Inom vissa verksamheter är det läkare som ordinerar sårbehandling och ansvarsfördelningen ska tydligt framgå i lokala rutiner.

3.2 Sjuksköterskas ansvar

Sjuksköterska ansvarar för:

- att ställa sår diagnos
- att ordinera sårbehandling
- val av lämplig lokal sårbehandling
- eventuell kompressionsbehandling
- relevanta omvårdnadsåtgärder
- prevention avseende sårkomplikationer.

Ordination vid sårbehandling ska ske utifrån en strukturerad basbedömning av såret. Observera att den lokala sårbehandlingen enbart är en del i sårbehandlingen. Vid behov används sårkonsultfunktion som stöd i bedömning och val av lämplig sårbehandling.

Tänk på att

- Sårbehandling ska ske i samråd med patient utifrån ett holistiskt förhållningssätt med en gemensam målsättning och plan för sårbehandlingen.

- Vid behandlingsstart genomförs en basbedömning avseende patienten och sårets behov.
- Dokumentation av sårbehandling ska ske i avsedd journalmall för att möjliggöra strukturerad uppföljning av sårbehandlingen.
- Personalkontinuitet är viktigt vid sårbehandling.
- Påbörjad sårbehandling ska följas upp kontinuerligt och ordination justeras utifrån såret och patientens specifika behov.

Dokumentinformation

	Namn	Position	E-postadress
Huvudansvarig	Christina Monsen	Primärvården Skåne	christina.monsen@skane.se
Fastställt av	Martin Engström	Hälso- och sjukvårdsdirektör	halso_och_sjukvardsdirektor@skane.se
Kontaktperson Koncernkontoret	Ann Svensson	Regional chefsjuksköterska	ann.svensson@skane.se
Administrativ kontaktperson	Elisabeth Titze	Publicist	elisabeth.titze@skane.se

Deltagare arbetsgrupp

Namn	Position	E-postadress
Anna Brostedt	Bitr. förvaltningschef Centralsjukhuset Kristianstad	anna-therese.brostedt@skane.se
Annika Hansson Giunti	Dietist Primärvården Skåne	annika.hansson.giunti@skane.se
Sofia Hagel	Chefsfysioterapeut Skånes universitetssjukhus	sofia.hagel@skane.se
Veronica Himanen	Undersköterska Skånes universitetssjukhus	veronica.himanen@skane.se
Lolo Schröder	Sårkonsult Primärvården Skåne	lolo.schroder@skane.se
Lisa Sköldin	Specialist i allmänmedicin Primärvården Skåne	lisa.skoldin@skane.se

4 Referenser

[Hjälpmedelsanvisningar - medicinska behandlingshjälpmedel -
Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Patientsäkerhetslag (2010:659)

[Patientsäkerhetslag \(2010:659\) | Sveriges riksdag](#)

[Vem får ställa diagnos? För hälso- och sjukvården och tandvården.
- Socialstyrelsen](#)

Vårdförlopp - kritisk benischemi

[Kritisk benischemi, vårdförlopp | Kunskapsstyrning vård | SKR
\(kunskapsstyrningvard.se\)](#)

Vårdförlopp - Diabetes med hög risk för fotsår

[Diabetes, vårdförlopp | Kunskapsstyrning vård | SKR
\(kunskapsstyrningvard.se\)](#)

Vårdförlopp - Venös sjukdom i benen – varicer och venösa bensår.

[Venös sjukdom i benen, vårdförlopp och vårdprogram |
Kunskapsstyrning vård | SKR \(kunskapsstyrningvard.se\)](#)

Vårdförlopp - Svårläkta sår

[Svårläkta sår, vårdförlopp och vårdprogram | Kunskapsstyrning
vård | SKR \(kunskapsstyrningvard.se\)](#)

[Sårkonsulter - Region Skånes intranät \(skane.se\)](#)

[Hjälpmedelsanvisningar - medicinska behandlingshjälpmedel -
Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

[Basbedömning av svårläkta sår RiksSår](#)